

Barbara FURA

METODYCZNE PODSTAWY PROJEKTU „INICJATYWY ŚRODOWISKOWE A CZYNNIKI KONKURENCYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW”

STRESZCZENIE: Artykuł prezentuje podstawy metodyczne projektu „Inicjatywy środowiskowe a czynniki konkurencyjności przedsiębiorstw” o nr rej. 2016/23/D/HS4/03007. Projekt ten jest finansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki w ramach konkursu SONATA 12. Celem projektu jest określenie relacji pomiędzy inicjatywami środowiskowymi a konkurencyjnością przedsiębiorstw. Do realizacji celu projektu wykorzystano zarówno pierwotne, jak i wtórne dane statystyczne. W artykule przedstawiono główne założenia projektu, tezę badawczą, sposoby pozyskania, jak i statystycznej analizy zgromadzonych danych empirycznych. Zwrócono również uwagę na wyniki na etapie badań trudności i ograniczenia.

SŁOWA KLUCZOWE: inicjatywy środowiskowe, czynniki konkurencyjności, przedsiębiorstwa

Ryszard JANIKOWSKI

TRANSFORMACJA W KIERUNKU GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM W POLSKICH SIŁACH ZBROJNYCH

STRESZCZENIE: W pracy przedstawiono wyniki analizy zastanego stanu gospodarki określanej jako gospodarka o obiegu zamkniętym w siłach zbrojnych w czasach pokoju. Wskazywana jest ona jako model docelowy nie tylko w obszarze cywilnym, ale także jako model działania w „Planie działania w zakresie obrony europejskiej”. Przeprowadzone analizy wskazują, że niektóre europejskie siły zbrojne, w tym także polskie siły zbrojne materializują zasady gospodarki o obiegu zamkniętym, czyli tworzenie zamkniętych pętli przepływu materiałów; spowolnienie przepływu materiałów; jak i pomniejszanie ilości przepływu materiałów. Niektóre z tych działań są swoiste dla sektora militarnego, jak choćby cywilne wykorzystanie „przedatowanej” amunicji. Potwierdza to zachodzącą transformację w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym w siłach zbrojnych w czasie pokoju. Metodą badawczą artykułu jest krytyczna analiza literatury.

SŁOWA KLUCZOWE: gospodarka o obiegu zamkniętym, rozwój zrównoważony, siły zbrojne, transformacja

Demetrio Miloslavo BOVA, Jerzy ŚLESZYŃSKI

WSKAŹNIKI TRWAŁEGO ROZWOJU – WŁOSKIE PODEJŚCIE DO PROBLEMU RÓWNOŚCI I TRWAŁOŚCI ROZWOJU ZASTOSOWANE NA POZIOMIE LOKALNYM

STRESZCZENIE: Celem artykułu jest przedstawienie zarówno metod pomiaru zrównoważonego dobrostanu na poziomie lokalnym, jak i poprawa zgodności pomiaru z subiektywnym odczuwaniem dobrostanu przez badaną społeczność. Pierwsza część artykułu przedstawia założenia i uwarunkowania, znane również z literatury przedmiotu, których uwzględnienie pozwala właściwie dokonać pomiaru rozwoju zrównoważonego na poziomie lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem roli subiektywnej percepcji. Założenia te stanowią podstawę systemu sprawiedliwych i zrównoważonych wskaźników dobrostanu (B-BES) stosowanego we Włoszech do pomiaru rozwoju lokalnych społeczności. Ten właśnie system zastosowano w małym włoskim miasteczku Ceccano i uzupełniono innowacyjną ankietą, tzw. wirtualny budżet, ukierunkowaną na pomiar subiektywnych preferencji. Dzięki wirtualnemu budżetowi możliwe było zidentyfikowanie różnic między subiektywnymi preferencjami respondentów a wynikami *ex ante* modelu B-BES. Zastosowane podejście pozwala na lepsze zastosowanie wskaźników na poziomie lokalnym poprzez poprawę spójności i zgodności stosowanych wskaźników z lokalną specyfiką, preferencjami i aspiracjami.

SŁOWA KLUCZOWE: trwały rozwój, wskaźniki trwałego rozwoju, wskaźniki dla lokalnej społeczności, subiektywny dobrobyt

Piotr MAŁECKI

ROZWÓJ OPŁAT ZA UMIESZCZANIE ODPADÓW NA SKŁADOWISKU I ICH WPŁYW NA GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI

STRESZCZENIE: Dynamiczny rozwój opłat za korzystanie ze środowiska w Polsce nastąpił po 1989 roku, czyli od momentu rozpoczęcia transformacji systemowej. Wtedy wprowadzono m.in. opłaty za składowanie odpadów będące odpowiednikiem obecnie obowiązujących opłat za umieszczanie odpadów na składowisku. Stawki tych opłat odniesione do niektórych rodzajów odpadów, m.in. odpadów komunalnych, wzrastały w wybranych latach nie proporcjonalnie do wskaźnika inflacji – w przeciwieństwie do pozostałych opłat za korzystanie ze środowiska. Miało to na przykład miejsce pomiędzy rokiem 2008 a 2009, kiedy to stawka opłaty za niesegregowane odpady komunalne wzrosła z 15,71 do 75 zł za Mg. W roku 2018 stawka ta została podniesiona o ok. 20 zł w stosunku do roku poprzedniego. Celem artykułu jest odpowiedź na pytanie, czy i na ile radykalny wzrost stawek za umieszczanie odpadów na składowisku miał wpływ na gospodarowanie odpadami komunalnymi w kontekście ograniczenia ich masy deponowanej na składowiskach. W artykule zostanie przeprowadzona analiza porównawcza pomiędzy rozwojem opłat a wielkościami odpadów komunalnych kierowanych na składowiska w reprezentatywnym okresie. Przeprowadzona analiza zaprzeczyła zasadniczo tezie, że bardzo wysokie opłaty za odpady w latach bezpośrednio po ich wprowadzeniu spowodują znaczne zmniejszenie ich umieszczania na składowisku.

SŁOWA KLUCZOWE: opłaty ekologiczne, odpady komunalne, składowanie odpadów

Gabriela HANUS

EKOLOGIZACJA W ZACHOWANIACH ŻYWIENIOWYCH POLAKÓW – WYNIKI BADAŃ EMPIRYCZNYCH

STRESZCZENIE: Głównym celem badań jest zidentyfikowanie i scharakteryzowanie zjawiska ekologizacji w zachowaniach żywieniowych polskich konsumentów oraz czynników je kształtujących. Badania zostały przeprowadzone w 2018 roku na całym terytorium Polski. Narzędziem pomiarowym w badaniu podstawowym był kwestionariusz. Zebrane dane analizowane są za pomocą analizy czynnikowej, współczynnika Alfa Cronbacha, uporządkowanych modeli logitowych, współczynników Pearsona χ^2 i Cramera v , a także statystyk opisowych i wskaźników strukturalnych. Z analiz wynika, że zjawisko ekologizacji jest wyraźnie widoczne w zachowaniach żywieniowych polskich konsumentów, zwłaszcza osób starszych. Wiąże się ono z wyższą świadomością żywieniową Polaków, a przejawia się przede wszystkim w stosunkowo częstych zakupach produktów ekologicznych i wprowadzaniu ich do codziennej diety. Najważniejszymi czynnikami kształtującymi postawę konsumentów względem żywności ekologicznej są wiek, poziom wykształcenia i miejsce zamieszkania.

SŁOWA KLUCZOWE: ekologizacja; nowe trendy; zachowania żywieniowe Polaków; żywność organiczna

Aleksandra PAWEŁKO

ŻYCIE W CZYSTYM ŚRODOWISKU JAKO DOBRO OSOBISTE

STRESZCZENIE: Celem niniejszego artykułu jest ocena pojawiającego się w Polsce trendu dochodzenia roszczeń podyktowanych nieodpowiednim stanem środowiska, opartego na koncepcji dóbr osobistych. Rozważania rozpoczęto od klasyfikacji życia w czystym środowisku na arenie międzynarodowej. Następnie poruszono temat określenia charakteru prawa do życia w czystym środowisku w polskim porządku prawnym. W pierwszej kolejności ocenie zostały poddane regulacje konstytucyjne w tym zakresie. Dalej rozważania ogniskują się w tematyce życia w czystym środowisku traktowanego jako dobro osobiste, co ma ścisły związek z ustaleniami poczynionymi w części dotyczącej konstytucyjnego ujęcia prawa korzystania ze środowiska naturalnego. W ramach tych rozważań poruszono także kwestię adresowania ewentualnych roszczeń. W pracy dokonano ogólnej oceny egzekwowania prawa do życia w czystym środowisku poprzez formułowanie roszczeń opartych na koncepcji naruszenia dóbr osobistych, a w szczególności tych, których treścią są żądania finansowe.

SŁOWA KLUCZOWE: środowisko, zdrowie, dobro osobiste, rekompensata

Maciej CIEŚLUKOWSKI

OPODATKOWANIE PÓL GOLFOWYCH W POLSCE I WYBRANYCH KRAJACH W KONTEKŚCIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

STRESZCZENIE: Celem artykułu jest przedstawienie gry w golfa w kontekście zrównoważonego rozwoju oraz ocena krajowych warunków podatkowych do rozwoju tej dyscypliny na tle rozwiązań wybranych krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Aktualna literatura przedmiotu nt. kompleksowego oddziaływania golfa na zrównoważony rozwój jest bardzo ograniczona, omawia przede wszystkim aspekty zdrowotne i turystyczne tej dyscypliny. Artykuł ma charakter literaturowo-empiryczny. Wpływ golfa na zrównoważony rozwój został zbadany na podstawie przeglądu literatury krajowej i anglojęzycznej, analizy materiałów źródłowych różnych organizacji i federacji golfowych oraz analizy danych statystycznych internetowych baz danych. Przeprowadzono przy tym analizę porównawczą sektorów golfowych w wybranych krajach. Warunki podatkowe oceniono na podstawie analizy regulacji prawnych i porównania stawek podatkowych między wybranymi krajami. Artykuł pokazuje, że golf pozytywnie wpływa na zdrowie ludzkie i przyczynia się do rozwoju gospodarczego, natomiast ciągle dyskusyjny jest jego wpływ na środowisko naturalne. Golf nie jest bardzo popularny w Polsce, a sektor golfowy jest słabiej rozwinięty w porównaniu z takimi państwami jak Czechy, Estonia, Słowenia i Słowacja. W szczególności opodatkowanie nieruchomości nie sprzyja rozwojowi tej dyscypliny. W Polsce sektor golfowy ma niewielki wpływ na zrównoważony rozwój.

SŁOWA KLUCZOWE: gra w golfa, rynek golfa, zrównoważony rozwój, opodatkowanie pól golfowych

Bernadeta GOŁĘBIEWSKA

ŚWIADOMOŚĆ ENERGETYCZNA W POLSCE

STRESZCZENIE: Celem badania jest ocena świadomości energetycznej w gospodarstwach domowych w Polsce. Świadomość energetyczna wpływa na decyzje związane z konsumpcją energii elektrycznej. Niska świadomość energetyczna przyczynia się do luki efektywności energetycznej, dlatego ważne jest określenie jej poziomu, zrozumienie determinant, poszukiwanie rozwiązań, które mogą zwiększać świadomość. Na podstawie dotychczasowych badań zaprojektowaliśmy kwestionariusz świadomości energetycznej. Uwzględniono znajomość cen energii, kosztów korzystania z wybranych urządzeń elektrycznych, przekonania o wpływie konsumpcji energii elektrycznej na środowisko oraz świadomość dotyczącą konsekwencji zmiany klimatu. Analiza była oparta o dane z badania ankietowego przeprowadzonego przez internet w 2018 roku. Próba losowa złożona z 1000 respondentów była reprezentatywna pod względem lokalizacji, wykształcenia, wieku i płci. Analiza korelacji wykazała relację między świadomością energetyczną a normami związanymi z korzystaniem z energii. Dotychczas w Polsce nie analizowano opisanych zależności.

SŁOWA KLUCZOWE: efektywność energetyczna, gospodarstwa domowe, konsumpcja energii elektrycznej, świadomość energetyczna